

Vrijspraak Wim S. stevige tik op

Hoe Brabantse vertellen aan

Na twee eerdere veroordelingen sprak het gerechtshof in Den Haag Wim S. vrij van de moord op Heidy Goedhart. Hoe kunnen zes Brabantse rechters tot een volstrekt ander oordeel komen dan drie Haagse collega's? Wat ging hier mis?

RENÉ VAN DER LEE

Ik ben onschuldig. Maak een einde aan deze hel. Ik heb het niet gedaan. Ik zweer het op mijn vrouw, al mijn kinderen en iedereen die mij lief is." Het zijn de laatste woorden die Udenhoutse Wim S. op 28 januari uitsprekt bij het gerechtshof in Den Haag.

Negentien dagen later, op woensdag 16 februari, gaat zijn wens in vervulling: het gerechtshof in Den Haag spreekt Wim S. vrij van de moord op zijn vriendin Heidy Goedhart, die op 19 december 2010 dood werd gevonden in de achtertuin van hun woning aan de Eem in Kaatsheuvel. „Hij verdient een Oscar”, sneert Bianca Goedhart, de zus van Heidy, een kwartiertje na het voor de nabestaanden verbijsterende vonnis van het Haagse hof. „Voor ons heeft hij het gewoon gedaan en verandert er niks.”

Verskil tussen zwart en wit

De 46-jarige Wim S. hoorde het Haagse arrest snikkend aan. Voor hem betekent de uitspraak het verschil tussen zwart en wit, tussen een leven achter de tralies en een leven in vrijheid. Hoe kan het dat de drie Haagse rechters (raadsheren heten ze bij het gerechtshof) zo anders oordelen dan de drie Bredase rechters en de drie raadsheren van het gerechtshof in Den Bosch? Zij waren het die Wim S. eerder respectievelijk achttien en twintig jaar cel oplegden. Op grond van precies dezelfde feiten en verklaringen. Wat is hier fout gegaan?

Vraag het aan rechtspsycholoog Peter van Koppen en je krijgt het meest eenvoudige antwoord dat er is: „Die eerdere rechters hadden het gewoon fout.”

Vraag het aan Arthur van der Biezen, de Bossche advocaat die Wim S. eerder bijstond, en je krijgt een antwoord waarin professionele woede doorklinkt over gemakzuchtige rechters die geen uitspraak doen op basis van wettig en overtuigend bewijs, maar best een keer 'een gokje' willen nemen met zo'n vonnis. Alsof ze in het casino zijn.

Te weinig tijd

Vraag het aan wetenschapsfilosoof Ton Derksen en je krijgt een antwoord over een rechtssysteem dat magistraten te weinig tijd gunt voor waarheidsvinding en een tweede over rechters die er al te zeer op vertrouwen dat politie en justitie nooit en te nimmer de kluit zullen belazeren.

Wat zeker is, is dit: de vrijspraak van Wim S. is een stevige tik op de vingers van de politie, het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht. Hoewel Peter van Koppen er graag op wijst dat Wim S. zijn late vrijspraak ook te danken heeft aan het feit dat de Nederlandse rechtspraak ook een verplichte herziening van een strafzaak in het pakket heeft zitten. Je hoeft maar naar België af te zakken om te zien dat het ook anders kan, weet hij.

Te weinig informatie

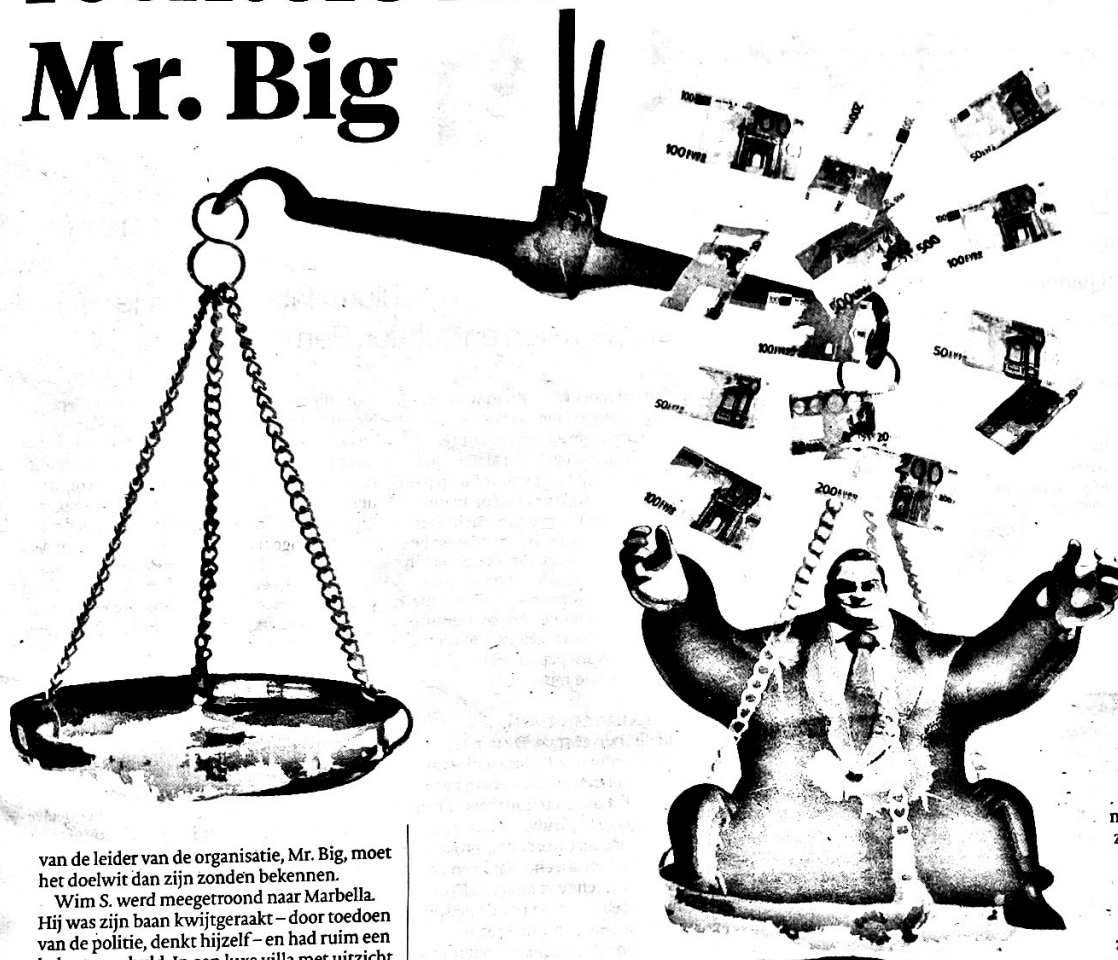
Zowel de eerdere veroordelingen als de vrijspraak van Wim S. zijn terug te voeren op de undercoveroperatie die de politie in 2014 optuigde voor de man van wie de politie zeker wist dat hij de dader was. Waar de rechtbank in Breda en het gerechtshof in Den Bosch oordeelden dat de undercoveragenten binnen de regels van de wet waren gebleven, kwam het gerechtshof in Den Haag tot een andere conclusie. Dat wil zeggen: het hof vindt dat het te weinig informatie heeft gekregen over de manier waarop de undercoveragenten Wim S. tot een bekentenis brachten. En dat 'vormverzuim' betekent dat het hof niet kan uitsluiten dat de agenten de Udenhoutse zodanig onder druk hebben gezet dat hij geen andere uitweg meer zag dan een – valse – bekentenis.

Laat dat nou precies hetgene zijn dat advocaat Van der Biezen, wetenschapsfilosoof Derksen en rechtspsycholoog Van Koppen van meet af aan hebben beweerd. Alle drie beten ze zich vast in de Kaatsheuvelse moordzaak. Van der Biezen was de advocaat die de stap naar de Hoge Raad zette, waarna zijn cliënt een andere raadsman koos (Paul Verweijen). Van Koppen en Derksen kraakten de undercoveroperatie, die gestoeld was op de uit Canada overgewaaid Mr. Big-methode. Die houdt in dat undercoveragenten een fictieve organisatie opzetten die de verdachte in de val moet lokken. Ten overstaan

'Bij Mr. Big-methode weet je niet wat er gebeurt. Je kunt net zo goed een kwartje opgooien'

vingers van politie, justitie én rechters

rechters zich konden Mr. Big

van de leider van de organisatie, Mr. Big, moet het doelwit dan zijn zonden bekennen.

Wim S. werd meegetroond naar Marbella. Hij was zijn baan kwijtgeraakt – door toedoen van de politie, denkt hijzelf – en had ruim een halve ton schuld. In een luxe villa met uitzicht op de Middellandse Zee werd hem een lucratieve baan in het vooruitzicht gesteld, op voorwaarde dat hij de moord op Heidi Goedhart bekende. Ten lange leste deed hij dat. „Hij is echt belazerd, het is volstrekt idioot wat ze allemaal met hem gedaan hebben”, vindt Ton Derksen.

'Pure manipulatie'

Arthur van der Biezen: „Het is pure manipulatie. Het geven van cadeautjes brengt risico's met zich mee. Je moet het niet willen in een rechtsstaat. Je moet zo'n moord oplossen met klassiek rederchewerk. Die Mr. Big-methode is sowieso een zwaktebod.”

Op verzoek van de Hoge Raad deed de Rotterdamse rechtspsycholoog Eric Rassin vorig jaar onderzoek naar de manier waarop de undercoveragenten Wim S. tot zijn bekentenis brachten. Zijn conclusie: de agenten hadden zo lopen te drammen dat niemand verbaasd hoeft te zijn dat de belagde in zo'n geval een valse bekentenis aflegt. Rassin durfde het aan om dat heel concreet te benoemen: „onder deze specifieke omstandigheden ligt de kans op een valse bekentenis rond de 43 procent”.

„Zo'n percentage is echt flauwekul, dat slaat nergens op”, vindt Van Koppen. Ton Derksen is dat roerend met hem eens: „Dat kun je niet zo zeggen. Ik was de eerste die een rapport schreef tegen de Mr. Big-methode. Het punt is dat je niet weet wat er gebeurt. Je kunt net zo goed een kwartje opgooien. Of een euro, moet je tegenwoordig zeggen. Dan heb je vijftig procent kans dat het klopt. Daar kan dus geen

Heidi Goedhart

rechter mee akkoord gaan.”

Maar de rechters in Breda en van het hof in Den Bosch deden dat dus wel. Waarmee we, zo zegt Ton Derksen, tot *des poedels kern* komen: Nederlandse rechters zijn te weinig wantrouwend. „Hun fundamentele uitgangspunt is dat ze niet voorgelogen worden door de politie en het Openbaar Ministerie. Dat is naïef, want soms gebeurt dat wel. Bijvoorbeeld als de politie bewust ontlastend materiaal achter houdt. Die rechters horen van de politie en het OM dat het belangrijk is dat grote boeven in de gevangenis belanden. Dat is het natuurlijk ook. We horen het nu al decennialang hetzelfde mantra: veiligheid, veiligheid, veiligheid! Het aantal vrijspraken is ook stevig afgenomen, dat is een teken. Rechters moeten zelf ook aan waarheidsvinding doen, maar daar hebben ze ook veel te weinig tijd voor. In Duitsland wordt rechters veel meer tijd gegund.”

'Politie zal doorgaan'

Voor de goede orde: het Haagse gerechtshof bepaalde niet dat de Mr. Big-methode niet meer gebruikt mag worden. Het hof stelde wel vast dat de verslaggeving onder de maat was en dat Mr. Big altijd een risico op valse bekentnissen met zich mee brengt. Zowel Van Koppen als Derksen vermoedt dat er nu nog undercovertrajecten lopen waarin Mr. Big de hoofdrol speelt. En ze zien niet gebeuren dat de politie daar snel van afstapt. Derksen: „Wat de politie zal doen is kijken op welke manier Mr. Big toch

nog te gebruiken is. Als we het nou zus of zo doen, vindt de rechter het wel goed. De politie laat niet snel los als ze iemand te pakken hebben. Ook niet als het waanzinnig veel geld kost, zoals in de zaak van Wim S. De politie is er natuurlijk ook om misdadigers te pakken. Maar als je als onschuldige tus-

sen hun klauwen belandt, is het moeilijk om daar nog tussenuit te komen.”

Van Koppen, die veel onderzoek deed naar rechterlijke dwalingen, verwijt de Brabantse politie dat ze 'oogkleppen' op had bij het onderzoek naar de moord op Heidi Goedhart. „Er was een tunnelvisie. Wim S. moest het gedaan hebben. De Mr. Big-methode is het prototype van een tunnelvisie. Ja, per definitie. Voor de nabestaanden is het vreselijk dat de moord niet is opgelost. Maar als ze zeggen dat Wim S. het toch gedaan heeft, hebben ze het mis.”

'Slordig politiewerk'

In zijn pleidooi bij het Haagse gerechtshof wees advocaat Verweijen ook op het 'slordige politiewerk' in Kaatsheuvel. In de nacht waarin Heidi Goedhart werd vermoord, sneeuwde het flink, maar twee politieagenten verzuimden om verse schoensporen veilig te stellen. Een agent ging de woning in, de ander ging in zijn busje schuilen voor de hevige sneeuwval, zo betoogde Verweijen. „Dat het politieonderzoek te weinig gedegen was, hebben we bij de rechtbank ook al aangevoerd”, zegt Arthur van der Biezen. „Maar de rechtbank heeft het erbij gelaten en stond niet toe dat we meer getuigen mochten horen. Het scenario dat Heidi is overlopen door twee inbrekers is onvoldoende onderzocht.”

Drie dagen na het arrest van het Haagse gerechtshof moet de conclusie luiden dat Mr. Big onuitwisbare sporen heeft getrokken in de Brabantse rechtspraak.